

BĄDŹ GOTOWY I BEZPIECZNY

Przewodnik dla mieszkańców Zielonki na wypadek kryzysu

część III

WOJNA, WOJNA HYBRYDOWA I CYBERPRZESTĘPCZOŚĆ

Konflikt zbrojny, dezinformacja i cyberataki. Jak ochronić siebie i bliskich?

Miasto Zielonka

Szanowni Państwo,
Drodzy Mieszkańcy Zielonki

bezpieczeństwo coraz częściej ma dziś także wymiar, którego nie widać na pierwszy rzut oka. Oprócz zagrożeń związanych z pogodą czy infrastrukturą, obserwujemy zmiany w świecie - również w sferze geopolitycznej i informacyjnej. Pojęcia takie jak wojna, działania hybrydowe, cyberataki czy dezinformacja jeszcze niedawno brzmiały jak język analityków. Dziś coraz częściej pojawiają się w codziennych wiadomościach, a ich skutki mogą dotknąć każdego z nas.

Współczesne zagrożenia nie zawsze wyglądają „klasycznie”. Wojna nie musi oznaczać wyłącznie działań zbrojnych w oczywistej formie. Coraz częściej jest to także presja informacyjna, próby destabilizacji, cyberataki na infrastrukturę krytyczną i systemy usług publicznych, a także działania, których celem jest wywołanie chaosu i podważanie zaufania. Równolegle rośnie skala cyberprzestępczości, która dotyka obywateli bez względu na wiek czy doświadczenie, od fałszywych wiadomości i wyłudzeń, po przejęcia kont i kradzieże środków.

Samorząd ma obowiązek przygotowywać miasto na różne scenariusze i wspierać odporność społeczności lokalnej. Oznacza to współpracę ze służbami, rozwijanie procedur, inwestycje w rozwiązania wzmacniające bezpieczeństwo oraz rzetelną komunikację. Równie ważne jest jednak to, co każdy z nas może zrobić sam:

umieć weryfikować informacje, rozpoznawać manipulacje, chronić swoje dane, dokumenty i środki finansowe, a także zachować spokój w sytuacjach, w których łatwo o dezinformację i niepotrzebną panikę. W kryzysie liczy się czas, klarowna informacja i odpowiedzialne decyzje - także te podejmowane w domu, przy telefonie czy komputerze.

Oddajemy w Państwa ręce trzecią część cyklu „Bądź gotowy i bezpieczny”. W tej broszurze odpowiadamy na praktyczne pytania: jak rozpoznać dezinformację i nie stać się jej przekaźnikiem? Jak zabezpieczyć dane i pieniądze? Jak przygotować się na możliwe zakłócenia w funkcjonowaniu usług publicznych i infrastruktury? Jak reagować na komunikaty ostrzegawcze i gdzie szukać wiarygodnych informacji?

Ta publikacja - podobnie jak dwie poprzednie - jest elementem szerszych działań edukacyjnych miasta. Równolegle przygotowujemy szkolenia i działania informacyjne podczas wydarzeń miejskich, dostosowane do różnych grup wiekowych, w tym dzieci, dorosłych oraz seniorów. O kolejnych inicjatywach będziemy informować na stronie internetowej miasta oraz w naszych kanałach komunikacji.

Oby ta wiedza nigdy nie musiała się przydać - ale jeśli ewentualnie przyjdzie moment próby, warto być przygotowanym.

Kamil Michał Iwadowski
Burmistrz Miasta Zielonka

Najbliższe działania Miasta Zielonka w zakresie bezpieczeństwa

Dostarczymy mieszkańcom
trzy części Przewodnika
na czas kryzysu.

Zorganizujemy **szkolenia dla mieszkańców**
i kadry zarządzającej, np. z pierwszej pomocy.

Zorganizujemy **spotkania z ekspertami**
od bezpieczeństwa.

Będziemy regularnie
publikować treści edukacyjne
dotyczące ochrony ludności i obrony cywilnej.

PAMIĘTAJ

Kryzys niejedno
ma imię. Dlatego
warto jest być
przygotowanym na
różne scenariusze.

Obowiązkiem każdego
z nas jest zadbać o
siebie, swoich bliskich
i swój majątek.

W taki właśnie sposób
zbudujemy odporność
całego państwa.
Każdy z nas jest za
nie odpowiedzialny.

WOJNA HYBRYDOWA

Prowadzenie regularnej wojny - z udziałem wojsk, lotnictwa i czołgów - kosztuje ogromne pieniądze i szybko przyciąga uwagę świata. Dlatego agresor coraz częściej sięga po metody mniej kosztowne i trudniejsze do wykrycia, które pozwalają wywierać presję na inne państwo bez formalnego wypowiedzenia wojny. Tak właśnie działa wojna hybrydowa - łączy różne metody, by osłabiać państwo, siać chaos i podkopywać zaufanie społeczne.

Wojna hybrydowa może obejmować:

- **działania dezinformacyjne** (w mediach społecznościowych, na arenie międzynarodowej)
- **cyberataki** (na system bankowy lub wodociągi)
- **akty sabotażu** (np. podpalenia, podkładanie ładunków wybuchowych, niszczenie światłowodów z internetem na dnie Bałtyku)
- **wykorzystywanie nielegalnej imigracji** (przerzucanie migrantów z Bliskiego Wschodu przez granicę z Białorusią)
- **ataki terrorystyczne**

Wojna hybrydowa zakłada długotrwałe, rozciągnięte w czasie działania. Trudno je jednoznacznie udowodnić konkretnemu państwu - i na tym polega ich złowroga siła.

WAŻNE!

Przeciwko Polsce toczy się obecnie wojna hybrydowa prowadzona przez wrogie państwa.

Jej celem jest osłabienie naszego kraju w maksymalny sposób, bez wypowiedzania otwartej wojny.

DEZINFORMACJA - JAKIE SĄ JEJ CELE?

To **sianie zamętu w kraju, podważanie zaufania do instytucji publicznych, służb, wojska i pogłębianie podziałów społecznych.**

Często jest uruchamiana przy okazji innych wrogich działań (np. aktach sabotażu), aby wzmocnić ich efekt.

KTO STOI ZA DEZINFORMACJĄ?

- **SŁUŻBY SPECJALNE** wrogich państw.
- **BOTY**, czyli programy internetowe, które są zaprogramowane na wykonywanie określonych zadań w internecie - np. do szerzenia obcej propagandy, obrażania innych użytkowników, pisanie nienawistnych treści. Są groźne, bo rozsiewają dezinformację na szeroką skalę. Robią to w sposób zautomatyzowany.
- **TROLLE**, czyli prawdziwi użytkownicy mediów społecznościowych lub osoby publiczne, które manipulują celowo lub aby wzbudzić zainteresowanie i zaistnieć medialnie.

WAŻNE!

Dezinformacja to celowe rozpowszechnianie fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji. Często jest używana w wojnie hybrydowej.

Kryzysy zdarzają się naprawdę...

AKCJA DEZINFORMACYJNA PO NARUSZENIU POLSKIEGO NIEBA PRZEZ ROSYJSKIE DRONY (2025)

Wraz z wielokrotnym i celowym przekroczeniem polskiej przestrzeni powietrznej przez rosyjskie drony we wrześniu 2025 r. w przestrzeni internetowej miała miejsce akcja dezinformacyjna.

Jaki cel?

Rosyjskie i białoruskie służby jeszcze przed incydem z dronami prowadziły wzmożone działania w mediach społecznościowych. Ich celem było zdyskredytowanie działań Wojska Polskiego i służb ("wojsko nie umie bronić polskiego nieba"), a także zrzuć odpowiedzialność za wlot dronów na stronę ukraińską ("Ukraińcy chcą wciągnąć Polskę do wojny"). Chodziło również o wywołanie napięć między Polakami a mieszkającymi w Polsce Ukraińcami.

W jaki sposób?

Treści pojawiały się m. in. na Telegramie i "X" - na kontach o dużych zasięgach, używanych do upowszechniania rosyjskiej dezinformacji. Aktywowano te same konta, które w czasie pandemii COVID-19 były wykorzystywane do szerzenia narracji antyszczepionkowych.

DEZINFORMACJA - JAK JĄ ROZPOZNAĆ?

DEZINFORMACJA STOSUJE NAJCZĘŚCIEJ KILKA PROSTYCH TECHNIK:

- **CLICKBAIT** - sensacyjny tytuł lub nagłówek, który ma przyciągnąć uwagę i nakłonić do kliknięcia lub przeczytania.
- **JĘZYK EMOCJONALNY** - styl, który wywołuje silne emocje - strach, gniew, oburzenie.
- **DOWÓD ANEGDOTYCZNY** - podawanie jednej konkretnej historii, aby podważyć jakieś zjawisko poparte danymi statystycznymi czy badaniami naukowymi.
- **BRAK KONTEKSTU** - wybór informacji pasujących do tezy i pominięcie kluczowego kontekstu.
- **PODSZYWANIE SIĘ** - wykorzystanie czyjegoś autorytetu do szerzenia nieprawdy.
- **DEEPFAKE** - wygenerowane przez sztuczną inteligencję (AI) fałszywe wideo.

PAMIĘTAJ!

Widzisz treści dezinformujące w internecie? Zgłoś je do NASK - państwowego instytutu badawczego, który zajmuje się cyberbezpieczeństwem i walką z dezinformacją.

www.zglos-dezinformacje.nask.pl

WAŻNE!

Wiarygodne informacje o tym, co się dzieje w Zielonce znajdziesz:

- na oficjalnej stronie miasta: zielonka.pl
- na Facebooku: www.facebook.com/Zielonka.Miasto
- pod numerem telefonu: (22) 761 39 00

DEZINFORMACJA - JAK SIĘ CHRONIĆ?

- Sprawdzaj źródła informacji. Krytycznie podchodź do wiadomości podawanych przez anonimowych internautów.
- Zwróć uwagę na to, czy informacja jest sensacyjna i napisana językiem emocjonalnym. Jeśli tak - wzmocnij czujność. To może być dezinformacja.
- Nie podawaj dalej niesprawdzonych informacji.
- Korzystaj z wiarygodnych źródeł informacji (strony rządowe, samorządowe, duże portale, telewizje i rozgłośnie radiowe).
- Sprawdzaj, czy kontrowersyjna lub podejrzana informacja pojawiła się w więcej niż w dwóch źródłach.
- Obserwuj w mediach społecznościowych kanały Policji, wojska, administracji państwowej i samorządowej. To podstawowe źródła informacji w przypadku kryzysu.

WAŻNE!

Receptą na dezinformację jest edukacja i weryfikacja informacji

PAMIĘTAJ!

W czasie kryzysu nie wierz w doniesienia o upadku państwa i jego kapitulacji. **To może być celowa wroga dezinformacja.**

ZACHOWAJ CZUJNOŚĆ

WIDZISZ NIETYPOWE ZACHOWANIE WOKÓŁ SIEBIE? REAGUJ!

Zwróć uwagę na osoby, które:

oferują przez internet łatwy zarobek (służby rosyjskie poszukują "jedenorazowych" współpracowników)

próbują zdobyć informacje wrażliwe, np. o planach budynków, danych osobowych, kwestiach bezpieczeństwa

robią zdjęcia lub filmują (np. dronem) tory kolejowe, węzły logistyczne, jednostki wojskowe, lotniska

oznaczają skrzynki energetyczne lub telekomunikacyjne albo inne ważne obiekty, np. taśmą, kredą, farbą

WAŻNE!

Tego rodzaju nietypowe sytuacje zgłaszaj telefonicznie na Policję (112).

Służby przeanalizują zgłoszenie i podejmą adekwatne działania.

PAMIĘTAJ!

W czasie poważnego kryzysu - nie wierz w doniesienia o upadku państwa i jego kapitulacji.

To może być celowa wroga dezinformacja.

CYBERATAKI

Cyberprzestępczość to domena zarówno oszustów, którzy próbują ukraść pieniądze z konta lub cyfrową tożsamość, jak i obcych służb.

Te ostatnie atakują tzw. infrastrukturę krytyczną - informacyjną, finansową, związaną z energią elektryczną, wodociągami czy ochroną zdrowia. **Ataki mogą być kierowane także przeciwko każdemu z nas.**

Postęp technologiczny i rozwój sztucznej inteligencji (AI) sprawiają, że systemy zabezpieczeń przed cyberatakami są coraz doskonalsze. **W cyberprzestrzeni najsłabszym ogniwem są wciąż ludzie.**

To nasze błędy, pośpiech, nieuwaga czy klikanie w linki niewiadomego pochodzenia sprawiają, że cyberprzestępcom jest łatwiej.

WAŻNE!

Cyberatak to próba włamania do systemu, sieci komputerowej, zbioru danych lub urządzenia elektronicznego, np. smartfona.

Celem może być kradzież danych lub pieniędzy, przejęcie kontroli nad urządzeniem lub systemem czy też zakłócenie jego pracy.

CYBERATAKI

Cyberataki zdarzają się naprawdę...

PAP “INFORMUJE” O CZĘŚCIOWEJ MOBILIZACJI DO WOJSKA (2024)

Przed wyborami do europarlamentu na stronach Polskiej Agencji Prasowej pojawiła się depesza, w której Premier polskiego rządu ogłasza częściową mobilizację do wojska i wysłanie żołnierzy do Ukrainy.

Artykuł był całkowicie nieprawdziwy, a został opublikowany wskutek cyberataku. Hakerzy otrzymali dostęp do panelu redakcyjnego, bo włamali się na konto jednego z pracowników. Według rządzących za atakiem stały wschodnie służby. Celem było wywołanie chaosu i podważenie wiarygodności PAP-u, czyli najważniejszej agencji prasowej w Polsce.

Cyberataki zdarzają się naprawdę...

CYBERATAKI NA GMINNE WODOCIĄGI (2024 - 2025)

W ostatnim czasie polskie służby odnotowały próby włamania do systemów uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków, m. in. w Wydminach, Kuźnicy, Tolkmicku, Jabłonnej Lackiej, Sierakowiu.

Za cyberatakami stały grupy hakerskie powiązane z Federacją Rosyjską. Ich celem jest testowanie zabezpieczeń. Tego typu ataki mogą w przyszłości być wykorzystane do zakłócenia dostaw wody lub paraliżu przepompowni ścieków.

CYBERATAK - PHISHING

- **widzisz wiadomość z banku lub firmy kurierskiej**, która wywiera presję czasu i prosi o pilne działanie (np. przełanie pieniędzy, potwierdzenie danych, kliknięcie w link)
- **dostajesz wiadomość z informacją o wygranej** w konkursie lub od nieznanego nadawcy
- **widzisz sensacyjny post**, który wymaga od Ciebie potwierdzenia wieku (np. poprzez podanie numeru PESEL)
- **wiadomość zawiera błędy językowe** (treść może być generowana automatycznie)

PAMIĘTAJ!

Cyberatak to również bróń pospolitych oszustów internetowych.

Jedną z najczęściej wybieranych przez nich metod jest phishing. Polega na podszywaniu się pod zaufane podmioty (banki, instytucje) lub firmy i wyłudzeniu poufnych informacji, np. danych osobowych, PIN-u, numeru BLIK lub numeru karty płatniczej.

WAŻNE!

Jesteśmy atakowani przez te kanały, których na co dzień używamy, np. e-mail, SMS, rozmowy telefoniczne, reklamy w portalach, media społecznościowe.

Oszuści liczą na naszą rutynę i obniżenie czujności.
W 2023 roku w Polsce phishing stanowił aż 64% incydentów zgłoszonych do NASK.

CYBERATAK - PHISHING

Cyberataki zdarzają się naprawdę...

JAK MOŻE WYGLĄDAĆ PHISHING KROK PO KROKU

- **Dostajesz sms lub e-mail** od "banku", "urzędu", "firmy kurierskiej".
- Wrzeczywistości to oszust, który **podszyswa się pod instytucję lub firmę**.
- Wiadomość zawiera link, który prowadzi **na fałszywą stronę**.
- Strona wymaga **podania danych osobowych** lub do logowania albo też - przesłania określonej kwoty.
- Gdy wpiszesz dane, oszust je przejmuje, **gdy zrobisz przelew - tracisz pieniądze**.

PAMIĘTAJ!

W walce z phishingiem **Twoim sprzymierzeńcem jest czas**. Jeśli jakaś instytucja lub firma wymaga od Ciebie szybkiej reakcji (np. podania poufnych danych lub dopłaty do usługi), nie rób niczego pochopnie. Uważnie przeanalizuj treść wiadomości.

CYBERATAK - PHISHING

Cyberataki zdarzają się naprawdę...

JAK MOŻE WYGLĄDAĆ PHISHING KROK PO KROKU

- **Dzwoni do Ciebie "bank"** (lub "policja"). Na wyświetlaczu w telefonie widzisz nazwę swojego banku. W rzeczywistości to oszust.
- Podczas rozmowy **twierdzi, że Twoje pieniądze są zagrożone** lub ktoś wziął kredyt na Twoje dane.
- **Oszust twierdzi, że chce Ci pomóc** - odzyskać środki lub też uchronić je przed kradzieżą. Próbuje wzbudzić Twoje zaufanie.
- **Chce zdobyć Twoje dane**, dlatego próbuje przeprowadzić ich "weryfikację". Może wykorzystać je do wzięcia kredytu w Twoim imieniu.
- Może też namówić Cię do konkretnego działania - np. **do przelewu zagrożonych środków na "techniczny" rachunek bankowy** lub zainstalowania aplikacji, która w efekcie wykradnie pieniądze.

PAMIĘTAJ!

Pracownik banku nie może prosić Cię o: podanie pełnych danych osobowych (PESEL, numer dowodu) czy loginu i hasła, zrobienie przelewu pieniędzy, podanie kodu SMS autoryzującego operację finansową, instalowanie aplikacji.

Masz wątpliwość, z kim rozmawiasz? Rozłącz się i zadzwoń na infolinię Twojego banku, aby wyjaśnić sprawę.

CYBERATAK - PHISHING

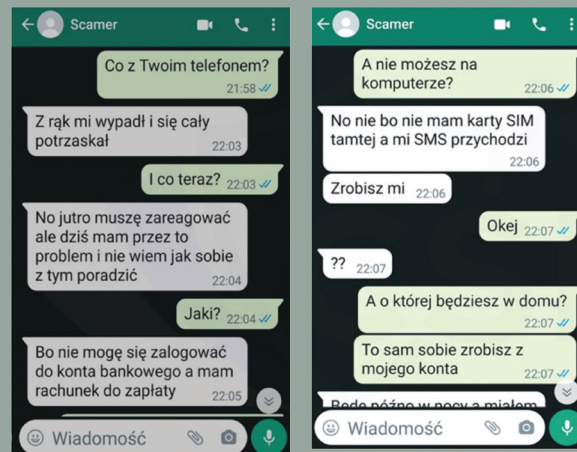
Cyberataki zdarzają się naprawdę...

JAK MOŻE WYGLĄDAĆ PHISHING KROK PO KROKU

- Dostajesz SMS lub wiadomość na komunikatorze od obcego numeru. Oszust podaje się za Twojego bliskiego.
- Informuje Cię o utracie telefonu i - jeśli pisze SMS-a - często prosi o przeniesienie rozmowy na komunikator WhatsApp.
- W następnym kroku **prosi o wykonanie pilnego przelewu**.
- Rozmowa jest prowadzona w taki sposób, aby wywołać u Ciebie **silne emocje i presję czasu**.

PAMIĘTAJ!

Jeśli dostajesz wiadomość z obcego numeru, od kogoś, kto podaje się za Twojego bliskiego i prosi o pieniądze, **nie rób nic, nie klikaj w linki i nie rób żadnych przelewów**. Skontaktuj się z bliskim w inny sposób - np. dzwoniąc pod stary numer i zweryfikuj prośbę.

CYBERATAKI - JAK SIĘ ICH USTRZEC?

- Nie klikaj w linki i załączniki **niewiadomego pochodzenia**.
- **Sprawdź dokąd prowadzi link**, w który chcesz kliknąć (po najechaniu na niego myszką w prawym rogu przeglądarki wyświetla się prawdziwy adres strony).
- **Uważnie sprawdzaj adres nadawcy**. Oszuści tworzą adresy e-mail nieznacznie różniące się od tych, które znasz albo też ustawiają nazwę wiarygodnego nadawcy (np. Ministerstwa Finansów), które wyświetla się przed prawdziwym podejrzanym adresem mejlowym.
- Korzystaj tylko z **legalnego oprogramowania**.
- **Aktualizuj aplikacje na komputerze i telefonie**. Producenci oprogramowania w kolejnych aktualizacjach wprowadzają ulepszenia zabezpieczeń.
- **Ustaw silne hasła - używaj menedżera haseł** lub stwórz długie hasło samodzielnie, które będzie zawierało znaki specjalne, małe i wielkie litery oraz liczby.
- **Nie stosuj jednego hasła** do kilku kont.
- Przy logowaniu **korzystaj z weryfikacji dwuetapowej** (np. hasło + SMS).
- **Rób kopie zapasowe** ważnych plików.
- Korzystasz z **publicznej sieci wi-fi**? Nie loguj się do banków.

PAMIĘTAJ!

Szef poprosił Cię przez e-mail o pilne wykonanie dużego przelewu? Bank wymaga podania danych, których zazwyczaj nie wymaga?

Zweryfikuj to.
Sięgnij po telefon, zadzwoń i upewnij się, czy nie jest to próba oszustwa.

Pamiętaj, żeby używać innego kanału komunikacji niż tego, z którego pochodzi wiadomość.

BEZPIECZNE DANE

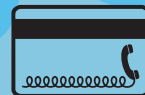
**PADŁEŚ OFIARĄ PHISHINGU,
A TWOJE DANE OSOBOWE LUB
DO LOGOWANIA WYCIĘKŁY?
SPRAWDŹ, CO POWINIENEŚ
ZROBIĆ.**

PAMIĘTAJ!

**W każdej chwili możesz sprawdzić,
czy Twoje dane są bezpieczne.**
Wejdź na bezpiecznedane.gov.pl
i sprawdź, czy Twój PESEL, numer
telefonu lub adres mejlowy nie
zostały udostępnione w sieci.
To rządowa strona. Żeby z niej
skorzystać i sprawdzić swoje dane,
musisz się zalogować - np. poprzez
aplikację mObywatel, Profil Zaufany
lub bankowość elektroniczną.

Zmień dane logowania
na najważniejszych stronach

Skontaktuj się z bankiem
i powiedz o wycieku danych

Zastrzeż PESEL przez mObywatela
- uniemożliwisz przestępcy wzięcie
kredytu na swoje dane

Zgłoś próbę oszustwa
na stronie incydent.cert.pl
lub przez mObywatela

**Podjęrżane SMS-y z linkami
prześlij pod numer 8080**

JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ FINANSOWO NA KRYZYS?

W każdej sytuacji **warto regularnie odkładać** nawet drobne sumy pieniędzy na tzw. czarną godzinę. Z biegiem czasu możemy zbudować poduszkę finansową, która **pozwole nam lepiej poradzić sobie w przypadku większych i mniejszych kryzysów**, np.:

- niespodziewanych wydatków,
- utraty pracy,
- problemów zdrowotnych,
- przeprowadzki,
- ewakuacji na wypadek konfliktu.

WAŻNE!

Jeśli chcesz sprawdzić, ile musisz odkładać, żeby zrealizować określony cel albo też jak wygląda przyrost odsetek przy oszczędzaniu długoterminowym, **skorzystaj z kalkulatora oszczędzania** na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: uokik.gov.pl/twoje-finanse.

JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ FINANSOWO NA KRYZYS?

Na wypadek konfliktu lub sytuacji kryzysowej **warto mieć w domu:**

gotówkę w różnych nominałach

złotą biżuterię - pozwoli płacić za niezbędne towary lub usługi

"twardą" walutę (np. dolar amerykański, euro) - w czasie wojny lokalny pieniądź traci na wartości

WAŻNE!

Pamiętaj, że oprócz zabezpieczenia środków na przetrwanie w pierwszym okresie wojny, musisz zadbać o odtworzenie swojego majątku po kryzysie.

Dlatego w czasie ewakuacji zabierz ze sobą wszystkie dokumenty, które udowodnią Twoje prawo własności do domu lub mieszkania (zob. -> II część Poradnika dla mieszkańców Zielonki)

PAMIĘTAJ!

W Poradniku edukujemy i dzielimy się jedynie dobrymi praktykami. Nie jest to jednak profesjonalne doradztwo w zakresie finansów ani rekomendacja inwestycyjna w rozumieniu przepisów prawa. **Każdy z nas sam podejmuje decyzje finansowe i bierze za nie pełną odpowiedzialność.**

KONFLIKT ZBROJNY

Za obronę kraju nie odpowiada tylko wojsko. Przed nieprzyjacielem broni się całe państwo - instytucje publiczne, służby ratownicze, porządkowe, medyczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, a także my wszyscy - obywatele. **Każdy ma ważną rolę do spełnienia - niekoniecznie na froncie.**

W czasie pokoju w Polsce funkcjonuje system ochrony ludności. Po wybuchu wojny przekształca się w obronę cywilną. Armia walczy z najazdem wrogich wojsk, a obrona cywilna - ze skutkami działań wojennych.

Naszym zadaniem jest wzięcie odpowiedzialności za nas samych i za nasze najbliższe otoczenie. W ten sposób ograniczamy skutki kryzysu i skuteczniej bronimy się przed nieprzyjacielem.

Celem państwa jest, aby - mimo wojny - nadal funkcjonowało. Aby dzieci się uczyły, piekarnie piekły chleb, a seniorzy otrzymywali emerytury.

WAŻNE!

Z art. 85 Konstytucji RP wynika wprost, że obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny.

ATAK Z POWIETRZA

- W czasie ataku lotniczego lub dronowego ukryj się. **Wybierz najbliższe miejsce schronienia.**
- Zawsze **lepiej być wewnątrz budynku** niż na zewnątrz - ze względu na uderzenia odłamków.
- Schroń się **w piwnicy, garażu podziemnym, na stacji metra.**
- Schronienie powinno być **bez okien**, mieć grube ściany i strop, a także - wyjście awaryjne.
- Jeśli w pomieszczeniu są okna, odejdź od nich jak najdalej - **rozpryskujące szkło jest bardzo niebezpieczne.**
- Chowasz się w domu? **Stosuj zasadę dwóch ścian.** Niech od ulicy oddzielają Cię dwie ściany. Często najbezpieczniejszymi miejscami są łazienka lub korytarz.
- Jeśli przebywasz **na dworze, połóż się na ziemi** - najlepiej w rowie lub zagłębieniu. Chroń głowę.
- **Najlepszą ochronę zapewniają schrony.** Ich liczba w Polsce jest jednak ograniczona.

Kryzysy zdarzają się naprawdę...

WIELOKROTNE NARUSZENIE POLSKIEJ PRZESTRZENI POWIETRZNEJ (2025)

We wrześniu 2025 roku polska przestrzeń powietrzna została wielokrotnie naruszona przez rosyjskie drony. Atak był celowy - **chciano przetestować reakcje państwa polskiego i NATO**. Jeden z dronów został zestrzelony przez wojsko. Wskutek obrony ucierpiał dom jednorodzinny w Wyrykach na Lubelszczyźnie.

Kryzysy zdarzają się naprawdę...

EKSPLOZJA W PRZEWODOWIE (2022)

W listopadzie 2022 r. na Lubelszczyźnie, tuż przy granicy, **doszło do eksplozji rakiety przeciwlotniczej**. Zginęło dwóch obywateli Polski.

Do wypadku doszło w dniu zmasowanych ataków Rosji na Ukrainę - ukraiński pocisk obrony przeciwlotniczej zabłąkał się na terytorium Polski.

ZAGROŻENIE ATAKIEM CBRN

BRONŃ CBRN

to broń masowego rażenia substancjami:

- C** chemicznymi
- B** biologicznymi
- R** radiologicznymi
- N** jądrowymi

PAMIĘTAJ!

W przypadku skażenia promieniotwórczego bądź gotowy na pobyt w uszczelnionym budynku. **Poziom napromieniowania w miejscu wybuchu jądrowego znacząco spada już po kilku dniach.**

ZAGROŻENIE ATAKIEM CBRN

Jak najszybciej opuść skażony obszar, w aucie zamknij okna, wyłącz klimatyzację i wentylację.

Chroń drogi oddechowe i skórę.

W budynku - zamknij i uszczelnij okna, drzwi, kominki i piece. Wyłącz wentylatory i klimatyzację.

Aby ochronić się przed promieniowaniem, ukryj się w piwnicy lub w miejscu z grubymi ścianami.

Po wyjściu z zagrożonej strefy zdejmij skażone ubranie, i włóż do plastikowego worka i zamknij.

Umyj ręce i twarz mydłem, weź prysznic lub przetrzyj ciało mokrymi chusteczkami.

Zalóż czyste ubranie.

Nie jedz i nie pij niczego, co mogło być narażone na promieniowanie.

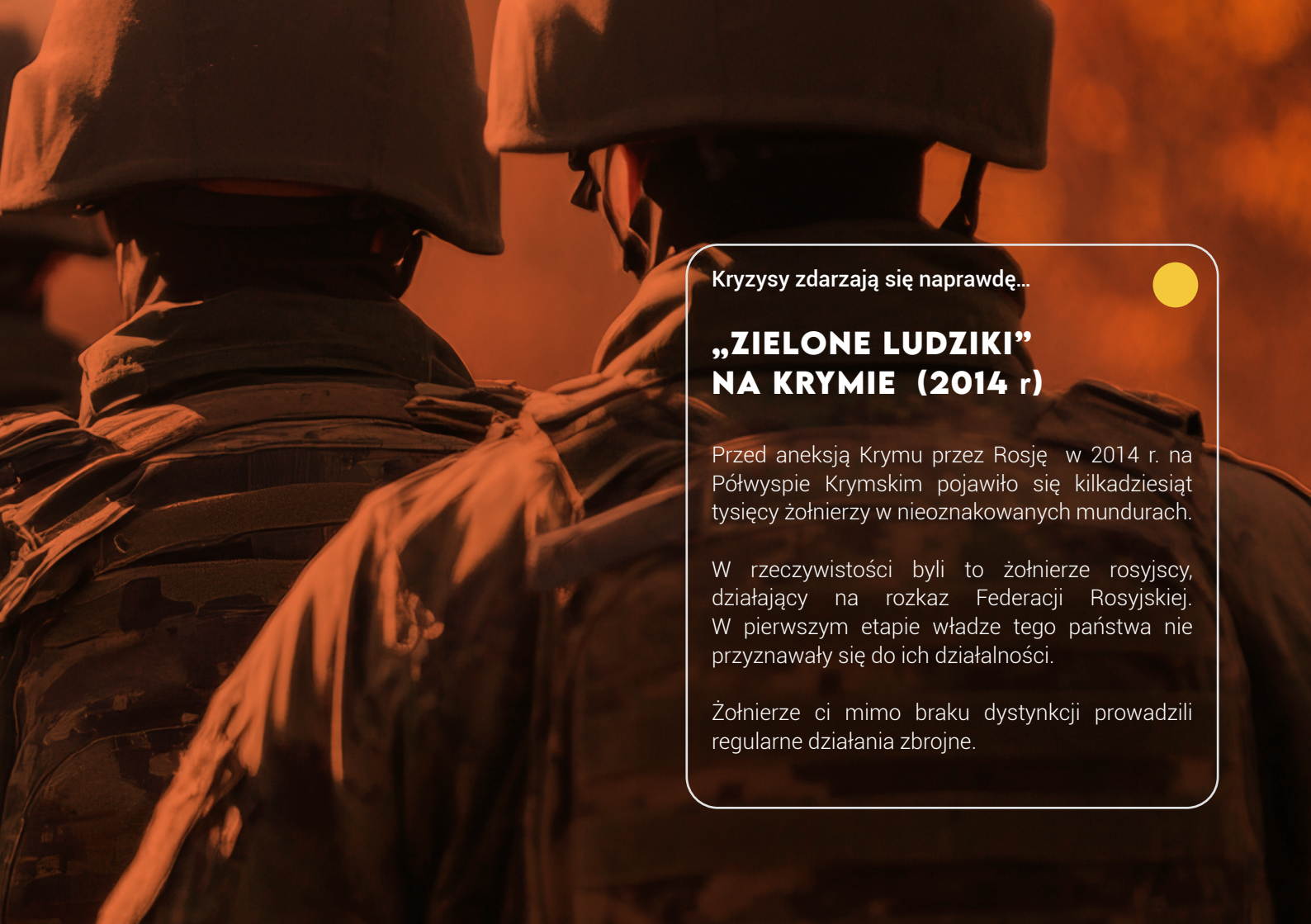

OBCY ŻOŁNIERZE W POLSCE

Jeśli w Twojej okolicy pojawią się **niezidentyfikowani żołnierze**, zachowaj szczególną ostrożność.

- Jeśli widzisz ich na swojej drodze, **zmień kierunek**.
- **Nie nagrywaj żołnierzy, nie rób im zdjęć**, ani nie przyglądaj się sprzętowi wojskowemu. Możesz być wzięty za szpiega.
- Podczas rozmowy z nimi **nie trzymaj rąk w kieszeni**.
- Jeśli obcy żołnierz prosi o dokumenty, daj mu je. **Współpracuj z nim i nie kłóć się**.
- **Noś odzież w neutralnych kolorach**. Zrezygnuj z ubrań moro lub z emblematami. Możesz być uznany za żołnierza.

Kryzysy zdarzają się naprawdę...

„ZIELONE LUDZIKI” NA KRYMIE (2014 r)

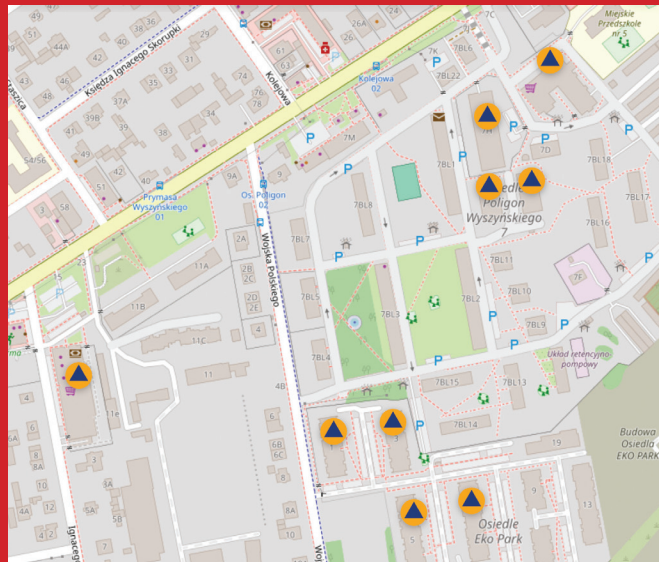
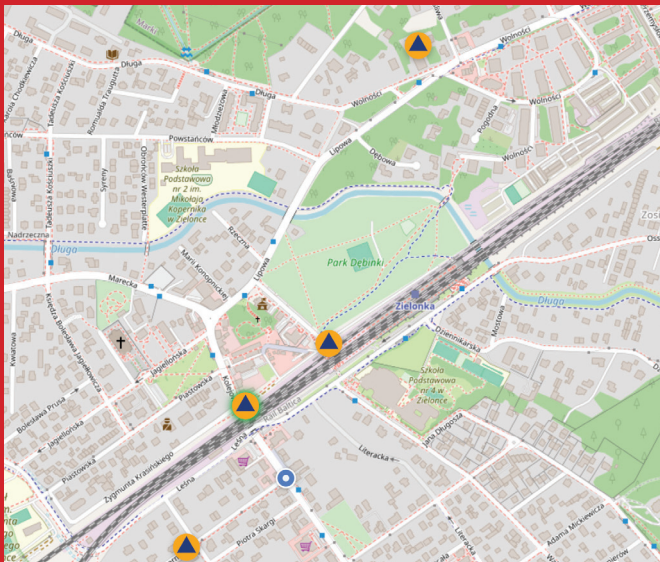
Przed aneksją Krymu przez Rosję w 2014 r. na Półwyspie Krymskim pojawiło się kilkadziesiąt tysięcy żołnierzy w nieoznakowanych mundurach.

W rzeczywistości byli to żołnierze rosyjscy, działający na rozkaz Federacji Rosyjskiej. W pierwszym etapie władze tego państwa nie przyznawały się do ich działalności.

Żołnierze ci mimo braku dystynkcji prowadzili regularne działania zbrojne.

PUNKTY SCHRONIENIA

Najbliższe punkty schronienia w Zielonce możesz sprawdzić w nowej rządowej aplikacji

gdziesieukryc.pl

RODZINNY PUNKT ZBORNY

W razie rozdzielenia i utraty kontaktu spotykamy się w:

adres miejsca spotkania

adres miejsca spotkania

adres miejsca spotkania

adres miejsca spotkania

adres miejsca spotkania

adres miejsca spotkania

**Ochrona ludności
i obrona cywilna**

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW PROGRAMU
OCHRONY LUDNOŚCI I OBRONY CYWILNEJ
NA LATA 2025-2026**

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

**Ochrona ludności
i obrona cywilna**